

Datum van inontvangstneming : 19/02/2025

Zaak C-910/24

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

12 december 2024

Verwijzende rechter:

Győri Törvényszék (rechter voor de stad Győr, Hongarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

27 november 2024

Verzoekende partij:

Calmit Hungária Műszaki Kft.

Verwerende partij:

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (afdeling bezwaren van de nationale belasting- en douanediens, Hongarije)

Voorwerp van het hoofdgeding

Bestuursrechtelijke procedure inzake belastingen

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Ten eerste moet worden nagegaan of de wettelijke regeling van een lidstaat die voorziet in de zodanige verplichting om CO₂-quotabelasting te betalen dat deze enkel wordt opgelegd aan Hongaarse dochterondernemingen van vennootschappen die in andere lidstaten van de Europese Unie zijn gevestigd, in overeenstemming is met de relevante bepalingen van het Unierecht.

Ten tweede moet worden nagegaan of de wettelijke regeling van een lidstaat die, zich beroepend op een noodsituatie, voorziet in de verplichting om CO₂-quotabelasting te betalen op basis van, onder meer, een criterium dat enkel voor Hongaarse dochterondernemingen van in andere lidstaten van de Europese Unie

gevestigde vennootschappen tot een verliesgevende exploitatie en tot winstderving leidt, in overeenstemming is met de relevante bepalingen van het Unierecht.

Rechtsgrondslag: artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

- [1)] Moeten artikelen 49 VWEU, 54 VWEU en 56 VWEU en artikel 16, lid 1, van richtlijn 2006/123/EG betreffende diensten op de interne markt aldus worden uitgelegd dat een wettelijke regeling van een lidstaat die, zich beroepend op een noodsituatie, voorziet in de verplichting om CO₂-quotabelasting te betalen op basis van het jaarlijkse gemiddelde van CO₂-emissies en de kosteloze toewijzing van emissierechten die overeenkomt met ten minste 50 % van het gemiddelde van de totale CO₂-emissies, zodat enkel de dochterondernemingen – die in Hongarije kalkproducten vervaardigen en verkopen – van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde vennootschappen worden belast, met die bepalingen verenigbaar is?
- [2)] Moeten artikel 1 en artikel 10 *ter*, lid 1, van richtlijn 2003/87/EG tot vaststelling van een systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van richtlijn 96/61/EG van de Raad en de artikelen 16 en 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie aldus worden uitgelegd dat een wettelijke regeling van een lidstaat die, zich beroepend op een noodsituatie, voorziet in de verplichting om CO₂-quotabelasting te betalen op basis van, onder meer, een kosteloze toewijzing van emissierechten die overeenkomt met ten minste 50 % van het gemiddelde van de totale CO₂-emissies, waardoor enkel de dochterondernemingen – die in Hongarije kalkproducten vervaardigen en verkopen – van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde vennootschappen verlies lijden en winst derven, met die bepalingen verenigbaar is?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Artikelen 49 VWEU, 52 VWEU, 54 VWEU, 56 VWEU, 57 VWEU en 63 VWEU

Artikelen 16, 17, lid 1, 20 en 21, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

Artikel 16, lid 1, van richtlijn 2006/123/EU van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt

Overwegingen 2, 5, 7, en 20, en artikelen 1, 10, 10 *bis*, en 10 *ter*, lid 1, van richtlijn 2003/87/EG van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een systeem voor de

handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van richtlijn 96/61/EG van de Raad

Rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, meer bepaald, arresten van 3 maart 2020, Tesco-Global Áruházak (C-323/18, EU:C:2020:140), punten 53, 54 en 61; 26 april 2018, ANGED (C-236/16 en C-237/16, EU:C:2018:291), punten 16 tot en met 18; 1 april 2014, Felixstowe Dock and Railway Company e.a. (C-80/12, EU:C:2014:200), punt 23; 5 februari 2014, Hervis Sport- és Divatkereskedelmi (C-385/12, EU:C:2014:47), punt 30; 31 maart 1993, Kraus (C-19/92, EU:C:1993:125), punt 32; 3 maart 2020, Google Ireland (C-482/18, EU:C:2020:141), punt 26; 18 juni 2019, Oostenrijk/Duitsland (C-591/17, EU:C:2019:504), punt 139; 8 september 2009, Liga Portuguesa de Futebol Profissional y Bwin International (C-42/07, EU:C:2009:519), punt 51; 3 december 2020, BONVER WIN (C-311/19, EU:C:2020:981), punt 18; 3 februari 2021, Fussl Modestraße Mayr (C-555/19, EU:C:2021:89), punt 52; 27 februari 2019, Associação Peço a Palavra e.a. (C-563/17, EU:C:2019:144), punten 70 en 72; 22 oktober 2013, Essent e.a. (C-105/12 a C-107/12, EU:C:2013:677), punt 53; 14 maart 2000, Église de scientologie (C-54/99, EU:C:2000:124), punt 17; 8 november 2012, Commissie/Griekenland (C-244/11, EU:C:2012:694), punten 65 en 67; 17 oktober 2013, Iberdrola e.a. (C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 en C-640/11, EU:C:2013:660), punten 28 tot en met 30, 45, 47, 49, 55 en 58; 26 februari 2015, ŠKO–Energo (C-43/14, EU:C:2015:120), punten 19 tot en met 21, en 12 april 2018, PPC Power (C-302/17, EU:C:2018:245), punt 29

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Artikel 51, leden 1, 2 en 3, van de Magyarország Alaptörvénye (grondwet van Hongarije)

§§ 80, lid 1, onder d), 2, onder b), 3, en 81, lid 1, van de a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény (wet nr. XCIII van 2021 inzake de coördinatie van veiligheids- en beveiligingsactiviteiten)

§§ 1 (enerzijds de versie die van kracht is tot en met 7 oktober 2023 en anderzijds de versie die van kracht is na 7 oktober 2023) en 3, leden 1, 2, 3 en 6, van de a jelentős térítésmentes kibocsátásiegység-kiosztásban részesülő létesítmény üzemeltetőjét érintő egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 320/2023. (VII. 17.) Korm. rendelet [regeringsbesluit nr. 320/2023 van 17 juli 2023 houdende bepaalde noodvoorschriften voor exploitanten van installaties waaraan een aanzienlijke hoeveelheid kosteloze emissierechten is toegewezen (hierna: „regeringsbesluit”)]

A szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvény (wet nr. LXXVI van 2009 inzake de algemene regels voor de toegang tot en de uitoefening van een dienstenactiviteit)

Korte uiteenzetting van de feiten en van het hoofdgeding

- 1 Verzoekster is als lid van de Oostenrijkse financiële groep Schmid Holding een dochteronderneming van een in een andere lidstaat van de Europese Unie gevestigde vennootschap. Verzoekster houdt zich bezig met de vervaardiging en verkoop van kalkproducten in Hongarije en is in die lidstaat onderworpen aan de CO₂-quotabelasting.
- 2 In 2023 diende zij bij de bevoegde belastingautoriteit van eerste instantie, in verband met haar verplichting tot betaling van CO₂-quotabelasting voor verschillende belastingjaren, een gecorrigeerde aangifte in met een vermindering van de verschuldigde belasting, stellende dat de rechtsregel waarop haar belastingplicht was gebaseerd, ongrondwettelijk en in strijd met bindende handelingen van de Europese Unie was.
- 3 In haar besluiten heeft de belastingautoriteit van eerste instantie geweigerd verzoeksters gecorrigeerde aangiften te behandelen omdat de bepalingen van de wettelijke regeling waarop haar belastingplicht was gebaseerd, van kracht waren en zij derhalve verplicht was deze toe te passen.
- 4 Verweerster, bij wie het door verzoekster ingestelde administratief beroep aanhangig was, heeft de besluiten van de belastingautoriteit van eerste instantie bevestigd op grond dat de Alkotmánybíróság (grondwettelijk hof, Hongarije) de rechtsregel waarop de belastingplicht is gebaseerd, niet ongrondwettig had verklaard en het Hof van Justitie van de Europese Unie niet had geoordeeld dat deze in strijd was met het Unierecht, zodat deze regel van toepassing bleef.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 5 Verzoekster stelt in haar verzoekschrift aan de verwijzende rechter dat de nationale regeling waarop de belastingplicht is gebaseerd, in strijd is met het Unierecht en onrechtmatige staatssteun oplevert. Verweerster verzoekt dat verzoeksters vorderingen worden afgewezen.

Korte uiteenzetting van de motivering van het verzoek om een prejudiciële beslissing

- 6 Op 24 mei 2022 heeft de Hongaarse regering op basis van artikel 51 van de Hongaarse grondwet een noodsituatie afgekondigd – die nog steeds van kracht is – gelet op de oorlogssituatie in Oekraïne. In het kader van deze bijzondere rechtsorde heeft de regering het regeringsbesluit aangenomen dat de rechtsregel bevat waarop de betrokken belasting is gebaseerd, met als doel het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen en zo de energieblootstelling van Hongarije te matigen en het begrotingssaldo te verbeteren.

- 7 Volgens het regeringsbesluit is een exploitant van een installatie onderworpen aan de belasting als hij in het jaar voorafgaand aan het jaar in kwestie een kosteloze toewijzing van emissierechten heeft gekregen die overeenkomt met ten minste 50 % van het gemiddelde van zijn totale gecertificeerde CO₂-emissies over de drie jaren voorafgaand aan het jaar in kwestie en als hij gedurende de drie jaren voorafgaand aan het jaar in kwestie een jaarlijkse gemiddelde gecertificeerde CO₂-emissie heeft gehad die hoger is dan 10 000 ton (of 25 000 ton na 7 oktober 2023).
- 8 Ten eerste, aangezien het voorwerp van het hoofdgeding een vermeende discriminerende belasting is die op Hongaarse dochterondernemingen van in andere lidstaten gevestigde vennootschappen wordt geheven in de vorm van een belasting over de CO₂-quota, en verzoekster een dergelijke dochteronderneming is, acht de verwijzende rechter het noodzakelijk om de mogelijke schending van de vrijheid van vestiging te onderzoeken.
- 9 Dienaangaande verwijst deze rechter naar de rechtspraak van het Hof van Justitie, dat met name heeft geoordeeld dat, voor zover een in een lidstaat gevestigde moedermaatschappij haar activiteiten op de Hongaarse markt uitoefent via een dochteronderneming, haar vrijheid van vestiging kan worden aangetast door elke beperking die deze dochteronderneming treft.
- 10 Ten tweede, aangezien verzoekster diensten van industriële en commerciële aard in de zin van artikel 57 VWEU verricht en de eigenaren van verzoekster niet in dezelfde lidstaat (Hongarije) zijn gevestigd als de afnemers van haar diensten, stelt de verwijzende rechter dat de verenigbaarheid van de bestreden regeling met het Unierecht ook moet worden beoordeeld in het licht van het vrij verkeer van diensten.
- 11 Dienaangaande verwijst deze rechter naar de rechtspraak van het Hof van Justitie inzake het vrij verkeer van diensten en de beperkingen van die vrijheid.
- 12 Ten derde is de verwijzende rechter van mening dat de rechtsregel waarop de belastingplicht is gebaseerd, ook moet worden getoetst aan het verbod van discriminatie van niet in de lidstaat gevestigde dienstverrichters.
- 13 Dienaangaande merkt de verwijzende rechter op dat het regeringsbesluit de voorwaarden om als belastingplichtige voor de CO₂-quotabelasting te worden aangemerkt, vaststelt op basis van twee objectieve criteria (namelijk de kosteloze toewijzing van emissierechten van een bepaalde omvang en een bepaald jaargemiddelde van de CO₂-uitstoot) en dat deze twee voorwaarden voor alle marktdeelnemers gelden. Bijgevolg is er, wat de onderzochte regeling betreft, geen sprake van directe discriminatie.
- 14 Volgens de verwijzende rechter moet echter overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Justitie ook worden onderzocht of de betrokken regeling niet leidt tot indirecte discriminatie tussen dochterondernemingen van vennootschappen die in

een andere dan de betrokken lidstaat zijn gevestigd enerzijds, en in die lidstaat gevestigde ingezeten vennootschappen anderzijds.

- 15 Volgens deze rechter bevinden de dochterondernemingen van in een andere lidstaat dan Hongarije gevestigde vennootschappen en in deze lidstaat gevestigde vennootschappen zich in een vergelijkbare situatie, aangezien zij allebei kalkproducten vervaardigen en verkopen. Daarom moet worden onderzocht of de CO₂-quotabelasting deze ondernemingen op dezelfde wijze treft en, bijgevolg, of deze belasting deze twee categorieën ondernemingen op dezelfde wijze treft.
- 16 Volgens de gegevens waarover verzoekster beschikt, treft de CO₂-quotabelasting met name enkel Hongaarse dochterondernemingen – die kalkproducten vervaardigen en verkopen – van in een andere lidstaat dan Hongarije gevestigde vennootschappen, en worden enkel deze dochterondernemingen geacht aan deze belasting te zijn onderworpen. De verwijzende rechter is van mening dat het regeringsbesluit, hoewel het de voorwaarden voor de belastingplicht lijkt vast te stellen op basis van objectieve criteria, tot gevolg heeft dat alleen deze dochterondernemingen aan de belasting worden onderworpen.
- 17 Volgens de verwijzende rechter kan de betrokken regeling dus indirecte discriminatie en bijgevolg een beperking van de vrijheid van vestiging vormen.
- 18 De verwijzende rechter stelt dat er ook sprake is van indirecte discriminatie met betrekking op het gebied van het vrij verkeer van diensten. In het geval van belastingplichtige ondernemingen brengen de vervaardiging en de verkoop van kalkproducten extra kosten mee die ingezeten concurrenten niet hoeven te dragen. Deze extra kosten kunnen niet door prijsverhogingen worden gecompenseerd, omdat die ondernemingen anders hun klanten zouden verliezen en van de Hongaarse markt zouden worden verdreven.
- 19 Bijgevolg kan de betrokken regeling ook vanuit dit oogpunt indirecte discriminatie tot gevolg hebben en dus een beperking van het vrij verkeer van diensten.
- 20 De verwijzende rechter onderzoekt in het licht van de relevante rechtspraak van het Hof van Justitie of er met betrekking tot de betrokken regeling een dwingende reden van algemeen belang bestaat die de beperking van de fundamentele vrijheden rechtvaardigt.
- 21 Wet nr. XCIII van 2021 inzake de coördinatie van veiligheids- en beveiligingsactiviteiten bepaalt duidelijk voor welke doeleinden de regering de grondrechten tijdens een noodsituatie mag beperken. In de onderhavige zaak is een gewapend conflict in een buurland de oorzaak van de noodsituatie. De verwijzende rechter is van mening dat er kennelijk geen verband bestaat tussen dit conflict en de betrokken belastingregel en dat dit conflict niet kan worden beheerst of beëindigd door de heffing van deze belasting, die evenmin geschikt is om de nadelige gevolgen van het conflict te voorkomen of te verhinderen.

- 22 De verwijzende rechter is ook van mening dat noch de voorzieningszekerheid, noch de leveringszekerheid van kalkproducten verband houdt met de invoering van de belasting over CO₂-quota. Volgens de nationale rechter is de verhoging van de belastingdruk op de aan deze belasting onderworpen ondernemingen veeleer bedoeld om deze ondernemingen te dwingen de prijs van hun producten te verhogen of Hongarije te verlaten door hun activiteiten te staken. Daardoor zullen Hongaarse concurrenten die op de markt voor kalkproducten blijven, hun producten tegen hogere prijzen kunnen verkopen. De verwijzende rechter voegt daaraan toe dat in casu bovendien niet kan worden gewaarborgd dat de bevolking toegang zal hebben tot betaalbare kalkproducten.
- 23 In het kader van de analyse van de milieuaspecten wijst de verwijzende rechter erop dat het systeem voor de handel in emissierechten van richtlijn 2003/87 tot doel heeft de broeikasgasemissies te verminderen en het gebruik van energie-efficiëntere technologieën aan te moedigen. De verplichting voor exploitanten van installaties die een aanzienlijke kosteloze toewijzing van emissierechten ontvangen, om een CO₂-quotabelasting te betalen, dient deze doelstellingen echter niet, maar heeft eerder een averechts effect, aangezien de verplichting het gebruik van energie-efficiëntere technologieën ontmoedigt.
- 24 Ten slotte is de verwijzende rechter van mening dat verzoekster voordelen haalt uit de kosteloze toewijzing van emissierechten overeenkomstig artikel 10 ter van richtlijn 2003/87. De betrokken regeling in de onderhavige zaak stelt, naast andere criteria, de hoeveelheid emissierechten als voorwaarde om aan de belasting te worden onderworpen, wat als logisch gevolg heeft dat de aan de emissierechten verbonden belasting de prikkel om CO₂-emissies terug te brengen, vermindert. Verzoekster staft haar stelling met cijfers waaruit blijkt dat de belasting in kwestie haar concurrentievermogen aanzienlijk aantast en haar geenszins stimuleert om haar CO₂-emissies te reduceren. In die zin worden de doelstellingen van de genoemde richtlijn geschonden.
- 25 Aangezien Hongarije met betrekking tot richtlijn 2003/87 het Unierecht ten uitvoer legt, leidt voormelde schending van deze richtlijn ook tot schending van de artikelen 16 en 17 van het Handvest van de grondrechten doordat de regeling in kwestie een belastingverplichting op basis van kosteloze emissierechten – voor zover in bezit – invoert die een aanzienlijk deel van verzoeksters omzet uitmaakt en haar vrijheid van ondernemerschap belemmert, daar de belastingverplichting haar dwingt om met verlies te werken in vergelijking met ondernemingen die niet aan een dergelijke verplichting zijn onderworpen. Dit ondersteunt ook het standpunt dat de bestreden wettelijke regeling – om de in het kader van de vrijheid van vestiging uiteengezette redenen – een ongerechtvaardigde discriminatie oplevert tussen in Hongarije gevestigde vennootschappen enerzijds en Hongaarse dochterondernemingen van niet-ingezeten vennootschappen anderzijds.